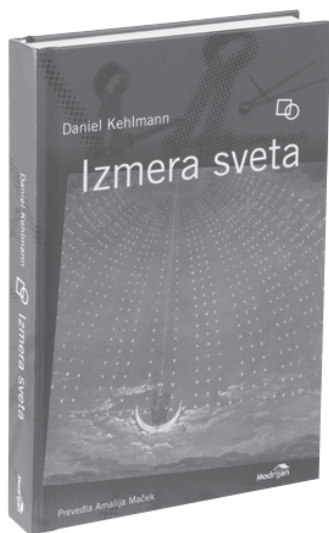

KNJIŽNE NOVICE

DANIEL KEHLMANN: IZMERA SVETA

Joc Triglav

Založba: Modrijan založba d.o.o.

Cena: 20,50 EU

Vezava: trda

Format: 13 x 20 cm

Število strani: 304

ISBN: 978-961-241-189-3

Prevod: Amalija Maček

Spremna beseda: Urška P. Černe

V času, ko se v Sloveniji počasi pripravljamo na slovo od stoletnega primata Gauss-Kruegerjeve projekcije in prehajamo v nov državni koordinatni sistem, mi je v domači študijski knjižnici po srečnem naključju prišel v roke roman avtorja Daniela Kehlmana z naslovom Izmera sveta (naslov originala: Die Vermessung der Welt, Rohwolt Verlag GmbH, 2005). Seveda sem kot geodet po duši takoj neznansko zastrigel z ušesi ob tako obetajočem naslovu.

V spremnem besedilu Urške P. Černe sem nato na hitro preletel naslednjih nekaj informacij. Daniel Kehlmann se je rodil leta 1975 v Münchnu v igralsko-režiserski družini. Od leta 1981 živi na Dunaju, zato si ga »lastijo« tako Avstrijci kot Nemci. Njegov roman je neznanska mednarodna uspešnica, saj so bile pravice za izdajo prodane v sedemintrideset držav. Roman se je po izidu leta 2005 kar petintrideset tednov obdržal na prvem mestu nemške lestvice najbolje prodajanih knjig. Izmera sveta je avtorju leta 2005 prinesla nominacijo za »najboljši roman v nemščini« (Deutscher Buchpreis), leta 2006 pa je dobil kar tri pomembne literarne nagrade. Gre za pustolovski roman o potovanjih po divjini in znanosti, roman o tolažbi vsakovrstnih izmer kot dejanj uma/razuma. V

njem se prepletata zgodbi dveh znanstvenikov, rojenih v 18. in umrlih v 19. stoletju, matematika, astronoma in geodeta Carla Friedricha Gaussa ter polihistorja Alexandra von Humboldta. Oba uživata nesporno slavo po vsem svetu. Lika in dogodki so močno prilagojeni romanesknim potrebam. Poglavlja se izmenjaje nizajo, liha so Gaussova, soda Humboldtova, Gaussova so iskrijejša in krajša, Humboldtova bolj pripovedna in občutno daljša. Proti koncu se motivno-tematsko zlijejo, v predzadnjem pripoved o njiju celo teče v izmenjujočih se stavkih. Roman prežema značilni Kehlmannov humor in v bralcu sprošča posebno eksplozivno mešanico občutkov, ki jih po eni strani vzbujajo nasilnost, objestnost, zloba ali nemoč junakov, po drugi pa navdušenje ob simpatičnih genijih.

Mitja Gruber je v Direktu zapisal, da avtor navdušuje s svojimi duhovitimi dialogi, polnimi (samo)ironije, humorja in nemalokrat tudi kritike takratne družbe, ki jih polaga v usta protagonistoma in s tem hkrati tudi najbolje prikaže njun odnos do okolja in časa. Dejstvo je, da uspešnice, ki se tako zmagoslavno zavhtijo med najbolj brane romane v tujini, s sabo nosijo tudi velika pričakovanja bralcev, ki jih Izmera sveta brez dvoma upraviči. Gre namreč za knjigo, ki kaj hitro navduši bralca. Alenka Vesenjnik pa je v prilogi Dela Polet zapisala, da je Izmera sveta nedvomno eden bolj pronicljivih opisov kompleksnosti genialnih umov, ki so, pogosto melanholični in obupani, prisiljeni živeti med večino povprečnežev.

Za vašo pokušino bom uporabil kar preprost in jasen citat z osemnajste strani romana: »Kadarkoli te kakšna stvar prestraši, je najbolje, da jo izmeriš.« In da vam še malo po geodetsko pihnem na dušo, ponujam odstavek s strani 173: »... Nato bo lahko določil kot glede na izhodiščno premico in mreža bo večja za še en trikotnik. Tako bo moral napredovati korak za korakom vse do danske meje. Kmalu bo vse to malenkost. Lebdeli bodo v balonih in razdalje odčitavali na razpredelnicah magnetizma. Od ene merilne točke do druge bodo pošiljali signale, ki jih bodo lahko merili z galvanometri in razdaljo razbirali glede na pojemanje jakosti električnega polja. Toda njemu ni vse to nič pomagalo, moral je to početi tukaj in zdaj, z merilnim trakom, sekstantom in teodolitom, v blatnih škornjih, in poleg tega še izumljati metode, kako bi po poti čiste matematike kompenzirali netočnosti meritev ...«.

Tudi vam vse to nič ne pomaga. Če želite potešiti svojo radovednost, boste roman preprosto morali vzeti v roke in ga prebrati. Mogoče v njem ne boste našli vsega tistega, kar ste pričakovali, vsekakor pa boste razočarani, ko boste na zadnji strani romana ugotovili, da je tako zanimivega branja že konec. Poleg vseh bralskih užitkov, ki jih nudi, je roman vsaj v meni utrdil zavest, da se je vse naravoslovno znanje, na katerem danes temeljita tudi geodetska znanost in stroka, izgrajevalo skozi tisočletja, ki so jih s svojimi odkritji razsvetljevali taki veliki umi. Njihovega dragocenega znanstvenega izročila nikakor ne smemo pozabiti, še posebej ne v današnjem času, ko se zdi, da je sodobna tehnologija vsemogočna in malodane že samoumevna. V resnici lahko nove tehnologije pravilno in koristno uporabljamo šele takrat, ko celovito poznamo in obvladamo vse vmesne razvojne stopnje do njihovega nastanka. To izrazito velja tudi za geodezijo.

In tako se ob koncu spet vračam na prvi stavek tega zapisa: novi državni koordinatni sistem bomo kvalitetno uvedli v uporabo le, če bomo znali ceniti in matematično vrednotiti vse stare koordinatne sisteme, v katerih smo pripeljali geodetsko znanost in stroko v današnji čas. Ampak te zgodbe ne

boste več našli v pričujočem romanu, to zgodbo bomo morali napisati kar sami in pri tem uporabiti vse svoje znanje!

Prispelo v objavo: 30. marec 2008

Joc Triglav, univ. dipl. inž. geod.

Geodetska uprava Republike Slovenije

Območna geodetska uprava Murska Sobota

Slomškova ulica 19, SI-9000 Murska Sobota

E-pošta: joc.triglav@gov.si